

Використана література:

1. *Перотті А.* Виступ на захист полікультурності / А. Перотті [пер. з англ.] / Вид-во Ради Європи, 1994. – Львів : Кальварія, 2001. – 128 с.
2. *Борисов В. В.* Теоретико-методологічні засади формування національної самосвідомості учнівської та студентської молоді : дис. ... док. пед. наук : 13.00.07 “Теорія і методика виховання” / Борисов Вячеслав Вікторович ; Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2006. – 528 с.
3. *Wartości w procesie wychowania / Stefan Kunowski ; wstęp i wybór tekstów Beata Lenarczyk.* – Kraków : Oficyna Wydawnicza “Impuls”, 2003. – 137 s.
4. *Борисов В. В.* Полікультурність українського суспільства і інтеркультурна складова національної освіти / В. В. Борисов // *Wychowanie techniczne. Prace naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie / Red. naukowy Jolanta Wilsz.* – 2003. – № 6. – S. 95-102.

БОРИСОВ В. В., БОБИЛЕВА Я. В. Образовательная среда как фактор формирования культурных идентичностей молодежи.

Статья посвящена вопросу формирования культурных идентичностей. Обоснована целесообразность реализации принципа введения в самобытные культурные миры в системе образования и воспитания учащейся молодежи. Доказано, что для гармоничного развития своей индивидуальной идентичности каждый индивид требует четкой структурированности своей социальной, территориальной, этнической, языковой и культурной принадлежности. Для этого индивид должен определить свои коллективные идентичности и ценности, оставаясь свободным в их выборе.

Ключевые слова: самобытные миры, ценности, индивид, национальное самосознание.

BORISOV V. V., BOBILEVA UA. V. Educational environment as a factor of cultural identity of youth.

The article focuses on the formation of cultural identities. The expediency of the principle of introducing a distinctive cultural worlds in the system of education and training of students. It is proved that for the harmonious development of their individual identity, each individual requires a clear structuring of its social, territorial, ethnic, linguistic and cultural backgrounds. To do this, the individual must define their collective identities and values, while remaining free in their choice.

Keywords: original worlds, values, individual, national consciousness.

УДК 004.032.6:811.113(07)

Андреев Д. Я.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

**ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ
ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ**

У статті висвітлено питання педагогічно доцільного використання комп'ютерної технології навчання іноземних мов як інноваційної технології навчання. Описано факти, від яких залежать підходи до використання комп'ютерних технологій. Запропонований вид

навчання може надати студентам та учням величезні можливості незалежного персоніфікованого навчання. Цей вид навчання повинен сприяти розвитку таких цінних якостей особистості, як творча активність і самостійність, відповідальність і працелюбність, дисципліна і критичне мислення. У статті розглядаються комп'ютерні технології, які спроможні забезпечити якісно новий рівень освіти, привести сучасну вищу школу до гуманітаризації змісту освіти і гуманізації всієї освітньої системи в цілому.

Ключові слова: комп'ютерні технології, творча активність, технічний прогрес, педагогічні чинники, рейтинговий контроль.

Тенденція розвитку сучасного суспільства, його яскраво виражена інформатизація зумовлює необхідність активного використання засобів масової комунікації у різних сферах людської діяльності. Сьогодні загально визнано, що основою переходу від індустріального етапу розвитку суспільства до інформаційного є комп'ютерні технології (КТ). Наслідком технічного прогресу стало підвищення вимог до підготовки професійних кадрів, зокрема до рівня оволодіння ними іноземними мовами. З огляду на об'єктивні еволюційні процеси та зміни у суспільстві, навчання іноземних мов слід розглядати як пріоритетне завдання, що зумовлене розширенням міжнародних зв'язків України, інтерналізацією всіх сфер суспільного життя.

При цьому аналіз сучасної педагогічної теорії та практики свідчить про незадовільний стан навчання іноземної мови на території України. Сьогодні лише спеціалізовані вузи спроможні адекватно реагувати на соціальне замовлення і забезпечувати підготовку фахівців, котрі добре володіють іноземною мовою [2]. Це вимагає від професійної освіти розробки раціональних технологій навчання студентів іноземної мови на основі застосування сучасних багатофункціональних інформаційних засобів. Використання можливостей комп'ютерних технологій для реалізації ідей розвивального навчання, активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, підвищення її ефективності, підготовки молоді до життя в умовах інформатизації суспільства в цілому є одним із найважливіших напрямків інформатизації освіти.

Комп'ютерні технології спроможні забезпечувати якісно новий рівень освіти, привести сучасну вищу школу до гуманітаризації змісту освіти і гуманізації всієї освітньої системи в цілому [4]. Гуманізація й демократизація передбачають зміну педагогічної системи, створення і використання нових педагогічних технологій навчання, спрямованих головним чином на розвиток пізнавальної активності студентів, становлення їх як суб'єктів навчально-пізнавальної діяльності.

Аналіз наукових джерел, результати проведеного нами констатуючого експерименту показують, що підходи до використання комп'ютерних технологій у навчанні залежать передусім від таких факторів, як розвиток сучасної педагогіки (зміни цілей, методів і форм навчання, взаємодії педагогів та учнів тощо), розвиток комп'ютерної техніки, розширення її

технічних можливостей (збільшення швидкості, пам'яті, використання нових програм та ін.). Тому на різних етапах процесу комп'ютеризації навчання змінювалися підходи до розробки і використання інформаційних технологій навчання іноземної мови.

Комп'ютерну технологію як інноваційну інформаційну технологію навчання слід розглядати не просто як використання нових технічних засобів навчання, але й як вияв принципів і розробку прийомів оптимізації навчального процесу шляхом аналізу факторів, що підвищують освітню ефективність, конструювання і використання нових програм, аналіз використаних методів.

Педагогічні чинники використання комп'ютерної технології навчання зумовлені, передусім, спробою забезпечити сократівський підхід до навчання, який передбачає його активний характер [5]. Критичним фактором підвищення ефективності будь-якого навчання виявляється і його індивідуалізація, забезпечити яку у великій групі майже неможливо. Комп'ютерна технологія навчання надає учням величезні можливості незалежного персоніфікованого навчання, але водночас потребує від студентів розумових і вольових зусиль, концентрації уваги, логічності, суворого мислення і розвиненої уяви. Єдність всіх наведених вимог сприяє розвитку таких цінних якостей особистості, як наполегливість і цілеспрямованість, творча активність і самостійність, відповідальність і працелюбність, дисциплінованість і критичне мислення.

При розробці комп'ютерного забезпечення рейтингового контролю навчальних досягнень студентів у процесі вивчення іноземної мови нами визначено дидактичні властивості комп'ютера, а саме: а) ведення діалогу з машиною за розгалуженою програмою з різними методичними завданнями (формування орієнтованої основи дій, контрольні тексти); б) комп'ютерна гра, особливо з використанням звукозапису на різних етапах формування лексичних, граматичних навичок, аудіювання, читання; в) вирішення різних комунікативних завдань у запропонованих ситуаціях спілкування [7].

На основі психолого-педагогічної літератури нами визначено можливі шляхи використання комп'ютерної технології навчання в процесі рейтингового контролю навчальних досягнень студентів при вивченні ними іноземної мови і пов'язані з цим позитивні психологічні ефекти, які полягають передусім у активному індивідуально орієнтованому включенні студента в навчальний процес. При цьому оперативний зворотний зв'язок сприяє інтенсифікації мислення, пам'яті, уяви студентів. Для викладача створюються умови об'єктивізації результативності використання власних методів і прийомів навчання.

Метою цієї **статті** є розробка технології рейтингової системи контролю знань студентів з іноземної мови та методики впровадження її в

сучасну вузівську практику.

Таким чином, сьогодні потребує вирішення нагальна проблема педагогічно доцільного використання саме комп'ютерної технології навчання як інноваційної технології навчання. Комп'ютерну технологію навчання можна використовувати в усіх навчальних дисциплінах. Проте, навчання іноземних мов у ВНЗ є тією галуззю, де комп'ютерна технологія навчання може принципово змінити і методи роботи, і, що головне, її результати.

Будь-який комунікативний спосіб взаємин вважається прогресивним, таким, що сприяє розвитку цивілізації. Тому комунікацію (або діалог) між різними культурами деякі автори трактують як "адекватне взаєморозуміння двох учасників комунікативного акту, які належать до різних національних культур" [3, с. 26]. На таких засадах мають будуватися стосунки у сучасному полікультурному світі. Ті ж самі принципи повинні знайти своє відображення і при навчанні іноземної мови, оскільки ця дисципліна дає можливість залучити студентів до іншомовної культури, "посіяти насіння толерантності, прийняття, розуміння й пошани" [1, с. 4].

Разом з тим, аналіз сучасних науково-педагогічних досліджень (Е. Азімова, Л. Білоусової, Є. Дозорова, О. Колгатіна, Л. Колгатіної, С. Канатової, О. Крюковської, Е. Носенка, П. Сердюкова та інші) показує, що залишаються невирішеними такі аспекти означеної проблеми, як взаємозв'язок гуманізації навчального процесу і використання комп'ютерних технологій навчання, педагогічні умови використання новітніх комп'ютерних технологій, які сприяють оновленню змісту, форм і методів навчання іноземної мови [6].

Висновки. Об'єктивними педагогічними умовами використання комп'ютерних навчальних програм для контролю навчальних досягнень студентів, опанування іноземною мовою нами визначено такі критерії: а) оволодіння комп'ютерною технікою як обов'язковим компонентом професійної готовності фахівця і фактор його конкурентоспроможності на ринку праці; б) розробка і використання педагогічних програмних засобів для комп'ютерної підтримки студентів під час контролю їхньої навчально-пізнавальної діяльності в процесі вивчення іноземної мови; в) залучення майбутнього фахівця до спільної продуктивної діяльності з розробки і впровадження комп'ютерних технологій, орієнтованих на отримання і контроль навчальних досягнень учнів.

Активізація навчально-пізнавальної діяльності учнів, як свідчать результати проведених досліджень, можлива тільки на основі моделювання процесу навчання студентів іноземної мови з використанням комп'ютерних технологій, що передбачає врахування потреб та інтересів особистості, її спрямування на все більш повну самореалізацію в праці, пізнанні,

спілкуванні, високим рівнем розвитку комунікативних здібностей, відкритістю стосовно всіх учасників педагогічного процесу, високою емпатією і толерантністю.

Аналіз розробленої моделі як особливої гносеологічної форми може бути зрозумілим, передусім, з погляду її різноманітних функцій на всіх рівнях педагогічного пізнання, а не тільки у зв'язку з методом моделювання як формалізованим за суттю способом пізнання [8].

Подальші розвідки будуть спрямовані на розробку моделі рейтинг-контролю, яка буде характеризуватися такими особливостями:

1) контролю підлягають всі види діяльності, у тому числі аудиторна і самостійна робота;

2) максимальний бал за кожне контрольне завдання визначається з урахуванням рівня складності діяльності;

3) пропонується комплексне використання різних форм контролю залежно від виду контролюючої діяльності;

4) передбачено зниження загального коефіцієнта за перший модуль дисципліни як один зі стимулюючих факторів;

5) за підсумками контролю рівень навчальної діяльності (зусиль) студента оцінюються за відхиленням фактичної оцінки від прогнозованої.

Основною особливістю розробленої технології управління навчальним процесом є наявність додаткового блоку у вигляді визначення достовірності одержаних результатів і врахування самоконтролю як джерела об'єктивної інформації для студента. Розробка і використання різноманітних форм і методів контролю при реалізації рейтинг-контролю висуває проблему їхньої вірогідності й надійності. Так, перевірка результатів контрольної роботи може виявити не тільки недостатню підготовленість студентів, але й неефективність самого контрольного завдання. Таким чином, реалізація диференційованого підходу можлива і необхідна не тільки у сфері організації цілісного навчального процесу, але і в організації системи контрольних заходів.

Існує також й інша особливість запропонованої схеми управління-урахування самоконтролю студентів. Це пов'язано з тим, що в управлінні процесом навчання взаємодіє як викладач, так і студент. Інформація (у вигляді оцінки успішності), яка отримується в ході контролю, стає зворотним зв'язком і для самого студента. Результатом одержання цієї інформації можуть бути додаткові зусилля з вивчення дисципліни або, навпаки, зниження уваги до неї з боку учня. Таким чином, відбувається корекція процесу навчання не тільки з боку педагога, але і з боку студента, який отримує об'єктивну інформацію про власний рівень підготовленості.

Використана література:

1. *Chlopek Zofia*. The Intercultural Approach to ETF Teaching and Learning / *Chlopek Zofia* // English Teaching Forum. V. 46, #4. – 2008. – P. 10-19.

2. Андрущук А. О. Рейтингова технологія навчання у вищих та середніх закладах освіти / А. О. Андрущук, О. М. Задорожна. – Луганськ : Вид-во Східноукр. Держ. Ун-ту, 2007. – 52 с.
3. Верещагин Е. М. Язык и культура: Лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного : методическое руководство / Е. М. Верещагин, В. Г. Костомаров. – М. : Русский язык, 2004. – 269 с.
4. Гризун Л. Е. Етапи впровадження комп'ютерних технологій в систему дидактичних засобів навчання // Педагогіка та психологія : зб. наук. пр. – Харків : ХДПУ, 2009. – Вип. 14. – С. 27-34.
5. Дозоров Е. В. Дидактические основания компьютеризации процесса профессиональной подготовки студентов ВУЗа : автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.08 / Е. В. Дозоров. – Магнитогорск, 2007. – 23 с.
6. Колгатіна Л. С. Управління самостійною роботою студентів в умовах нових інформаційних технологій / Л. С. Колгатіна // Педагогіка та психологія : зб. наук. пр. – Харків : ХДПУ, 2005. – Вип. 19. – Ч. 2. – С. 132-135.
7. Мищенко В. Ф. Рейтинг в учебном процессе. Современные методы активизации творческих способностей в процессе подготовки инженеров : тезисы докл. семинар. 21-23.10. 2008 / В. Ф. Мищенко, В. М. Власенков. – Севастополь : СПИ, 2009. – С. 134-135.
8. Цахоева А. Ф. Рейтинговая система в ВУЗе: сущность, функциональные особенности : авторефер. дис. канд. пед. наук : 13. 00. 01. / А. Ф. Цахоева. – Владикавказ, 2006.

АНДРЕЕВ Д. Я. Педагогические условия использования компьютерных технологий в процессе обучения иностранного языка студентов технического ВУЗа.

Рассматривается вопрос педагогически целесообразного использования компьютерных технологий обучения иностранным языкам как инновационной технологии обучения. Совершается обзор факторов, от которых зависят подходы использования компьютерных технологий. Предложенный вид обучения может дать студентам и ученикам огромные возможности независимого персонализационного обучения. Данный вид обучения должен способствовать развитию таких ценных качеств личности, как творческая активность и самостоятельность, ответственность и трудолюбие, дисциплина и критическое мышление. В статье рассматриваются компьютерные технологии, которые способны обеспечивать качественно новый уровень образования, привести современную высшую школу к гуманитаризации содержания образования и гуманизации всей образовательной системы в целом.

Ключевые слова: компьютерные технологии, творческая активность, технический прогресс, педагогические факторы, рейтинговый контроль.

ANDREEV D. Y. Pedagogic conditions of computer techniques using in a foreign language teaching at the higher technical educational institution.

The question of expedient computer techniques using in a foreign language teaching is pointed out. The review of different factors is also made. The approaches of computer techniques using depend on these factors. Suggested type of teaching can give great opportunities for independent, personal studies of students and pupils as well. Given type of teaching must make for the development of such valuable personality characteristics as creative activity, independence, responsibility, liking for hard work, discipline and critical thinking. This paper discusses computer technology capable to provide a new level of education, high school modern lead to educational content and humanization humanization of the entire education system as a whole.

Keywords: computer technology, creative activity, technological advances, educational factors, the rating control.